Rękopis Marii Grzegorzewskiej
„Roczne Studium dla Nauczycieli
dla Niedołężnych przy Inst. Ped.
Specjalnej"

I, 30

Maria Grzegorzewska

Roczne Studium dla Nauczycieli dla Niedołężnych przy Instytucie Pedagogiki Specjalnej

Ze względu na duży brak wykształconych nauczycieli dla dzieci specjalnych od kilku ~~już~~ lat Instytut Pedagogiki Specjalnej prowadzi tzw. Studium kształcące nauczycieli pracujących już w tym zakresie. To Studium dla pracujących trwa 3 lata, ma trzy letnie sesje wiosenne i 3 krótkie sesje 10 dniowe w roku – ~~wiele~~ prócz tego każdy uczestnik tego Studium z każdego przedmiotu ma ~~pewne~~ przydzielone prace, które opracowuje pisemnie i przesyła do oceny. Jest to właściwie bardzo ciekawa praca samokształceniowa pod kierunkiem i z pomocą specjalistów, wymagająca jednak od studiujących dużego wysiłku i wytrwałości w pracy. W chwili obecnej Instytut ma około 500 takich studiujących.

Prócz nauczycieli tego drogą Studiów dla pracujących Instytut projektuje uzupełniać dokształcanie różnych specjalistów pracujących w zakresie zagadnień pedagogiki specjalnej. Na jesieni 1960 roku ~~[illegible]~~ po porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości i z jego kredytu Instytut otworzył Roczne Studium ~~dla~~ Nauczycieli dla Niedołężnych w wydziale na kształcenie pracowników w psychologii dzieci i w psychopatologii. Metoda pracy tego kursu była analogiczna z metodą Studium dla nauczycieli. Forma

A. La sprawa ~~bardzo~~ skomplikowana.

7.

Specyficzność form i sposobów pracy szkolnictwa wychowawczej w pedagogice specjalnej, odpowiadająca potrzebom przemodelowania, różnym odstępstwom od normy i stwarzająca racjonalne drogi rewalidacji dzieci upośledzonych wielkiego rodzaju wymaga nie tylko specjalnych właściwości charakterologicznych i nastawienia do pracy, ale i głębokiego przygotowania ~~teoretycznego~~ i praktycznego. ~~Tylko pracy nauczyciela – wychowawcy~~ nauczycieli – wychowawców specjalnych w pełni przygotowanych do ~~tego celu~~ przygotowania i prowadzi istniejąca jest od 1920 r. w Warszawie instytucja specjalna, której zadania, organizację i metodę pracy podajemy poniżej w streszczeniu. Państwowy Instytut Pedagogiki Specjalnej powstawał wstał do życia w celu kształcenia nauczycieli – wychowawców do zakładów specjalnych, przytułków, ochronek i warsztatów zawodowych i zakładów specjalnych ~~wielkiego rodzaju~~ najpierw w postaci półrocznego kursu ped. spec. Następnie kurs ten został przekształcony w roczne Seminarium pedag. specjalnych, którego rok, a wraz w 1922/23 powstał drugi fuji z państw. Instytutem Fonetycznym[1] przygotowującym nauczycieli dla dzieci głuchych.

D. Inst. ped. spec.

W czasie ostatniej wojny i okupacji hitlerowskiej

[1] Twórcą i dyrektorem tego Instytutu był prof. W. Tytus Benni.

V. Dzieci przystosowane i rewalidowane są do normy, a więc rozwiązanie wymaga współdziałania specjalistów z różnych dziedzin i dobry nauczyciel musi być specjalistą w dziedzinach medycyny, psychologii, socjologii i metodyki szkoły specjalnej.

uzdolnień

pracy Studium mogła być tylko korespondencyjna ze względu na warunki uniemożliwiające wielsporadnie Słuchaczom na ~~studia~~ na dłuższy okres studiów 1) ~~nabrać warunku ich pracy.~~

Pewnym wyjściem w trudnej sytuacji programu tego Studium była potrzeba pogłębienia poznania medyczno-socjo-psychopedag. podłoża przestępczości nieletnich; pogłębienie poznania psychologii rozwojowej, psychopatologii dziecka, środowisk rozwojowych przyczyn wykolejenia nieletnich, form i metod jej rozpoznawania oraz organizacji opieki pedagogicznej w różnych formach oddziaływania na tę młodzież.

W tematyce wykładów i konwersatoriów należałoby uwzględnić te zagadnienia, które mogą dopomóc w racjonalnym rozwoju prac naukowych słuchaczów dla Nieletnich, a więc w ogóle w opiece rozpoznawczej nad nieletnimi wykolejonymi.

Oto wstępny program Studium:

wybrane zagadnienia z psychologii (m. in. uwarunkowania psychologiczne problemu ~~uzależnionego na podstawie zagadnień frustracji, konwersja z uwzględnieniem psycho~~ psychologii intuicji, psychologii zachowania potrzeby biopsychiczne związane z stresami rozwojowymi ~~zachowania~~)

wybrane zagadnienia z psychopatologii ogólnej i z psychopatologii dziecka.

---

1) Słuchaczów dla Nieletnich jest obecnie w Polsce 98 z tego 30 ~~jest~~ będzie ~~tym~~ Studium dla Pracowników Zakładów, ~~Poradnic~~

Wybrane zagadnienia z pedagogiki w specjalnym uwzględnieniem znaczenia historii życia jednostki w jej rozwoju; zagadnienie wpływu czynników stanowiących o wypaczającej atmosferze w wychowaniu; zagadnienie uczenia wychowanego osobowości wychowawcy; zagadnienie autorytetu; zagadnienie teorii frustracji w wychowaniu; zagadnienie zacofaby

Wybrane zagadnienia z psychologii grupy i wychowania w zespole – grupowek; zagadnienie dynamizmu grupy i inne.

Wybrane zagadnienia z kryminologii nieletnich w specjalnym uwzględnieniem podłoża socjologicznego przestępczości; podłoża patofizjologicznego przestępczości; środków rozwojowych metodzy niedostosowanej społecznie,

Wybrane zagadnienia dróg resocjalizacji tej metodzy: analiza wartości rewalidacyjnej różnych form oddziaływania na młodzież niedostosowaną społecznie i przegląd (kolaby zakładowych reform w tej dziedzinie (Szkoły zakładowe, kuratorskie, schronisko nieletnich, zakłady wychowawcze, poprawcze, szkoły zakładowe (przygotowanie zawodowe), system semi-liberté, opieka pozazakładowa) pozalekcyjne zajęcia alijo resocjalizacyjnej; praca i wypoczynek w życiu wychowanka i różne formy pracy i wypoczynku: koła zainteresowań, praca użyteczna społecznie związana z zakładem i środowiskiem zakładu; różne organizacje młodzieżowe

wychowistwo, teatr zakładowy, sporty, kolonie, obozy
wczasowe.

Problematyka zadań dla Młodzieży – ich stan obecny
i tendencje rozwojowe na świecie i u nas.
Akcja profilaktyczna i biorąca jej rozwoju.

Ponieważ to było studium dla pracujących, którym
ze względu na rodzaj ich pracy trudno bardzo wygrać
wolny czas, zajęcia zjazdowe musiały być ograniczone
do minimum w ciągu tej rocznej pracy a przeniesione
częściowo przeniesiony ~~na~~ raczej na samokształcenie
pod ścisłym biorącym wykładowcy. W ciągu tego
roku studiujący obowiązani byli do opracowania
szeregu zagadnień drogą korespondencyjną.
W czasie kursu i konferencji położono duży nacisk również na
formę ~~korespondencyjną~~ konwersatoryjną pracy, na przestudiowanie
zasadniczych zagadnień programu – to też w tym
celu na jak najwięcej studium tego zaproponowano przez teoretyków
również i praktyków doświadczonych i dobrze obeznanych
z danym zagadnieniem.

Trzy lezje zjazdowe kursu ~~obejmują~~ obejmą około 100 godzin wykładów i konwersatoriów. Drugą formą pracy kursu ~~są~~ będą przydziały zagadnień ~~opracowanych~~, które na podstawie swoich obserwacji i doświadczeń wynikłych oraz na podstawie wskazanej literatury ~~winni~~ opracowali lekarze i przedstawiać danemu wykładowcy do oceny. Trzecią formą pracy kursu ~~są~~ będą indywidualne i grupowe konsultacje z wykładowcami wy wykładowcy kursu.

Powyżej podany plan pracy I i II lezji zjazdowej ~~kursu~~ wprowadzi bliżej w problematykę pracy kursu.

I sesja jesienna (dwutygodniowa) od 15 października 1960 r.

Otwarcie kursu w sali wykładowej Kolegium Ped. Spec. – M. Gregorowska
Sprawozdanie z Międzynarodowego Kongresu w Londynie – dyr. sep. Z. Hypułtowska
Metoda pracy kursu – dyr. A. Jaśewski 2 godz.
Wybrane zagadnienia z kryminologii – prof. dr St. Batawia i dr. N. Han Helgiersen – 24 godz.
Zagadnienie frustracji w ujęciu resocjalizacji nieletnich – doc. dr J. Borowska 6 —
Znaczenie pomocnika historii życia jednostki w ujęciu jej resocjalizacji – dyr. St. Kapeziński 4 —
Wybrane zagadnienia z psychopatologii dziecka – dr H. Hardenko 10 —
Wykłady z Instr. Sprawiedl. na tematy organiz.-administracyjne 5 —
Dyskusja nad zagadnieniem: jakie zmiany należałoby wprowadzić w ujęciu resocjalizacji nieletnich. Na dyskusji tej biorą udział cały zespół Sędziów – uczestników kursu, ~~oraz~~ zaproszeni wdrożeniowcy i dyrektorzy zakładów wychowawczych i poprawczych ~~oraz~~ oraz kilku teoretyków o dużym doświadczeniu pedagogicznym 18 —

II sesja kursu – zimowa od 20 lutego do marca 1961 r.

Podstawy etyki. – prof. dr St. Falkiewicz —
Wybrane zagadnienia z podstawowych działów psychologii wieku młodzieńczego – prof. dr H. Żebrowska i pod jej kierunkiem pracownicy nauk. Katedry U. W. Dr J. Rybowski, dr R. Łapińska, mgr. A. Sobolewska } 4 godz. } 26 godz.
Metody resocjalizacji – prof. dr St. Batawia oraz dr N. Han-Helgiersen } 12 godz.
Wybrane zagadnienia z psychopatologii – dr H. Hardenko 10 —
Wybrane zagadnienia z pedagogiki – dyr. H. Papeziński 4 —
Zagadnienie frustracji – doc. dr J. Borowska 2 —
Sędzia rodzic zastępczego – prof. dr H. Gregorowska 6 —
Wybrane zagadnienia planu pracy Sędziów dla nieletnich – Sędzia wychowawcy 2 —
Wycieczka do „Ogniska", świetlica „Księżycowego Domku" 6 godz.

W październiku 1961 r. rozesłano do wszystkich Sędziów uczestników tego Rocznego Studium wezwanie do pracy przygotowującej sesję egzaminacyjną, które powtórzyliśmy

PAŃSTWOWY INSTYTUT PEDAGOGIKI SPECJALNEJ
WYDZIAŁ ZAOCZNY
Warszawa, ul. Szczęśliwicka 40
Tel. 22-24-75

Warszawa, dnia 19.X.1961r.

Plan
sesji egzaminacyjnej
Zaocznego Studium dla Sędziów
W celu szerszego wyjaśnienia

III sesja Rocznego Studium dla Sędziów Nieletnich będzie już sesją egzaminacyjną i zacznie się 6.XI r.b.

Sesja egzaminacyjna odbędzie się w następujący sposób. Jednocześnie pracować będą w 2 salach 2 grupy Sędziów po 14 osób w każdej. Kolegium egzaminujące składać się będzie z wykładowców tego Studium.

Każdy Sędzia zreferuje ustnie sprawę jednego swego podsądnego nieletniego i poda decyzje swoje w sprawie drogi resocjalizacji w tym wypadku /zgodnie z załączonym przy niniejszym piśmie/ zdaniem rozesłanym we wrześniu r.b. do Sędziów/.
Każdy z 13 uczestniczących Sędziów musi się wypowiedzieć też w tej sprawie- najlepiej wyjaśniając jakie byłoby jego stanowisko w danym wypadku. W ten sposób każdy Sędzia wypowie się w 14 różnych sytuacjach nieletniego i decyzjach Sędziego i to będzie jego egzaminem.

Tak więc na III sesji jesiennej (6-15 listopad) każdy Sędzia uczestnik Studium opracował na piśmie sprawę jednego swego nieletniego podsądnego wybranego ze materiału pomocniczego jaki wysłał na polecenie do wyjaśnienia etiologii wykolejenia, historii życia jednostki i jej warunków środowiskowych oraz powzięcia decyzji w sprawie drogi resocjalizacji danego nieletniego. Pożądane było podanie

talnych losów milczącego oraz poddania krytycznej ocenie dzieje Sejmiku w sprawie drogi jego usamodzielnienia.

~~Każda taka~~ Praca ta będzie przedmiotem dyskusji na obradach nastudiów ~~tej~~ III sesji. Każdego Sejmiku oboriczyrzyto zabranie głosu w dyskusji ogólnej nad każdą referowaną sprawą i określenie swego do niej stanowiska.

Tak więc ta forma pracy ~~będzie~~ w istocie swojej sprowadzała się do rekapitulacji zagadnień omawianych na kursie i stanowiła nową formę egzaminów. Dyskutujący, opierać się bowiem musiał nie tylko na zakresie wiedzy i jej pogłębieniu, ale i na umiejętności zastosowania tej ~~wiedzy~~ wiedzy w praktyce starając się ~~wyjść~~ odpowiednio ~~zmienić~~ ~~na miejscu w jego~~ w najrozmaitszych warunkach i okolicznościach życia i rozwoju ~~milczącego~~ oraz wskazać drogi ~~jego~~ ich rozwiązania.

Fakt ~~w~~ ~~ciągu~~ tych egzaminów przesunął się przed nami cały wzór najrozmaitszych dramatów życiowych ludzkich i stopniowego jej wykolejania się. Zarysowały się różne ~~pomu~~ projekty i inicjatywy rozwoju akcji profilaktycznej w tym względzie. Ujawnił się wysoki stopień poczucia odpowiedzialności za losy jednostki i potrzeba reform w takich czasowych formach i metodach resocjalizacji.

Zainteresowanie tą formą egzaminu było wielkie, atmosfera pracy gorąca, lecz mimo tak skupionej uwagi i wytężonej pracy nie unikniemy wpadki mamania. 15 listopada odbyło się zakończenie kursu zadaniem zaświadczeń 19 uczestnikom Fazy egzaminacyjnej o ukończeniu pewnego stadium dla Sędziów dla Młodzieży. 1)

~~Na zakończeniu tym~~ Ze względu na potrzebę kontaktu współpracujących po całym terenie kraju Sędziów dla Młodzieży zdecydowano na tym zakończeniu aby dzień 15 listopada był odkąd dniem Sędziego w Zakładzie. Na ten dzień wszyscy absolwenci studium otrzymywaliby urlopy na przyjazd do Zakładu. Tutaj byłaby dla nich zorganizowana wystawa najnowszej literatury ~~związanej~~ z problematyki wykolejenia się młodzieży, akcji profilaktycznej, ~~oraz~~ oraz wystawa najnowszej literatury młodzieżowej form i metod resocjalizacji. Następnie w programie tego dnia ~~odbyłoby~~ byłby referat informacyjny o metodzie i formach ~~zmodzie~~ rozwoju akcji resocjalizacji na świecie i u nas. ~~oraz~~ popołudniu byłyby krótkie komunikaty zebranych w tym dniu Sędziów o bradzieżach ich pracy diagnostycznej i terapeutycznej z nieletnimi.

Takie coroczne zebrania i wymiana myśli ~~mają~~ przyczyni się niewątpliwie do wzrostu pracy i podniesienia jej poziomu.

1) odstępu